DOUA ZECI DE ANI DELA UNIREA CEA MARE

După 20 de ani

de R. Seişanu

Intreaga suflare românească sărbătoreşte astăzi, împlinirea a două decenii dela actul istoric al unirii Transilvaniei cu Vechiul regat al României.

In ziua de 1 Decembrie 1918, 212 reprezentanţi ai clerului român, ortodox şi unit, ai partidelor naţional şi social-democrat, ca şi ai organizaţiilor sociale, culturale şi economice, împreună cu zeci de mii de delegaţi din oraşele şi satele româneşti, s'au adunat în fosta reşedinţă domnească a lui Mihai Viteazul, Alba Iulia, ca să hotărască prin libera lor voinţă, unirea cea mult dorită şi să proclame dreptul etnic şi istoric al naţiunei române asupra Transilvaniei, Banatului, Crişanei şi Maramureşului.

In rezoluţia votată de acea adunare, în unanimitate, s'a decretat unirea tuturor acestor teritorii de România, pe temeiul principiului naţionalităţilor şi al liberei determinări.

O delegaţie a Adunărei naţionale dela Alba Iulia a prezintat, la Bucureşti, Regelui întregitor de neam, actul unirii; iar în decretul-lege din 11 Decembrie 1918, s'a investit în forma legală voinţa nestrămutată exprimată de fraţii noştri de peste Carpaţi prin rezoluţia dela Alba Iulia:

„Ţinuturile cuprinse în hotărârile luate de Adunarea naţională din Alba Iulia, de la 1 Decembrie 1918, sunt şi rămân de-apururea unite cu regatul României".

Pe când actul unirei a fost expresiunea liberei determinări a poporului român transilvănean, decretul-lege dela 11 Decembrie 1918 a fost actul de încorporare definitivă a teritoriilor române cuprinse între Tisa, Dunăre şi Carpaţi.

In asemenea condiţii — şi după sacrificiile ce le-am făcut în războiul pentru înfăptuirea idealului nostru naţional — rezoluţia dela Alba Iulia n'a fost de cât confirmarea unui drept fundamental, inalienabil şi imprescriptibil al poporului român din fosta monarchie austro-ungară, de a dispune de soarta sa, în acord cu aspiraţiile sale firesti de integrare în statul unitar român.

Dacă, după atâtea veacuri de suferinţe şi de apăsare, ziua de 1 Decembrie 1918, a fost pentru fraţii noştri de peste Carpaţi ziua sfântă a liberării lor de sub stăpânirea maghiară, pentru toţi românii ea a fost ziua mult aşteptată a renaşterei şi a înălţării neamului lor, care a însemnat începutul unei epoci strălucite de afirmare a forţelor lor creatoare, sub impulsul geniului latin, — forţe puse în serviciul civilizaţiei, progresului, ordinei stabilite prin tratate şi păcei europene.

Nimeni nu poate să creadă cu putinţă dezvoltarea civilizaţiei, progresul omenirei şi binefacerile păcei, fără libertatea şi independenţa recunoscută naţiunilor şi fără dreptul lor de stăpânire asupra patrimoniului strămoşesc, stropit de sângele celor ce l-au apărat în trecut şi de care sunt legate generaţiile succesive ale aceluiaş neam.

Naţiunea română, pe aria sa de dezvoltare, a trebuit să-şi apere necontenit, în cursul veacurilor, existenţa sa, limba, credinţa, obiceiurile şi tradiţiile sale, să înfrunte urgia năvălirilor barbarilor de la răsărit şi primejdiile ce i-au ameninţat, nu numai alcătuirea sa politică — statul — prin continue sfâşieri de teritorii din cuprinsul patrimoniului său, dar însuşi exerciţiul dreptului natural de a dispune liber de soarta sa.

Nimeni nu se poate atinge, nepedepsit, de dreptul nostru incontestabil şi imprescriptibil de stăpânire al patrimoniului naţional. Nimeni nu poate să pretindă modificarea frontierilor noastre etnice şi politice, pe temeiul vreunui drept; iar revizuirea clauzelor teritoriale ale tratatului dela Trianon nu poate fi o chestiune de pace, ci de război.

Delegaţia care a prezentat Regelui Ferdinand la Bucureşti hotărîrea de unire a adunării dela Alba-Iulia (I. P. S. Sa Patriarhul Miron, pe atunci episcop al Caransebeşului, P. S. Sa Episcopul dr. Iuliu Hossu, regretatul Vasile Goldiş, d-nii dr. Al. Vaida-Voevod şi Caius Brediceanu)

1 Decembrie

de prof. C. STOICESCU

rectorul Universităţii din Bucureşti

Ziua de 1 Decembrie este cea mai sfântă pentru ţara noastră.

Trebue să ne întoarcem privirea cu mai multe veacuri în trecut pentru a mai găsi o epocă la fel, o epocă în care să găsim toate ţinuturile româneşti grupate într'un singur mănunchiu. Ceia-ce a fost însă o vremelnică aiipire în timpul lui Mihai Vodă, este astăzi o unire vecinică. Toată truda, toată lupta, tot sângele vărsat şi chinul suferit n'au fost cheltuite în zadar. După secoli de aşteptare, idealul măreţ al părinţilor noştri s'a realizat.

Când, — copii, — ascultam pe profesorul nostru proslăvind voevozii ţărilor româneşti şi afirmându-şi credinţa neclintită de a vedea odată România reconstituită, tresăream cu toţii cuprinşi de acelaş fior, trăind aceleaşi clipe înălţătoare. Entuziasmul nostru ne făcea să întrezărim ţara întregită, dar nu cutezam să nădăjduim că vom asista noi la împlinirea acestui vis. Imprejurările au voit să ne învrednicim a trăi astfel de clipe şi să asistăm la groaznicul război din care a ieşit România actuală, şi de totdeauna.

Dacă generaţia noastră a avut de îndurat poate mai multe suferinţi şi amărăciuni de cât cele ce au precedat-o, ea a avut şi mângâierea de a asista la întregirea României. Sacrificiile ei şi-au căpătat răsplata cea mai desăvârşită: creiarea României mari.

Cine n'a luat parte la calvarul populaţiei muntenesti, la ravagiile molimelor, la pierderile sângeroase suportate cu stoicism de armata noastră, nu poate să-şi închipuie ce înseamnă elanul unui popor care are înainte-i un ideal de înfăptuit şi care a hotărât să nu cruţe nimic pentru a-şi atinge ţelul. In condiţiunile în cari ne aflam, încercuiţi de duşmani, părăsiţi de unii aliaţi, ajutaţi peste măsură de puţin de alţii din cauza distanţei ce ne despărţea, insuficient pregătiţi războiul pe care l-am dus constitue o glorioasă şi patetică pagină a suferinţii omeneşti puse în serviciul voinţei neînfrânte de a izbuti. Ne putem mândri de lupta dusă, deşi inamicul năvălise în Muntenia şi Dobrogea, ocupând peste o jumătate din teritoriul ţării.

Iată de ce data de 1 Decembrie, care simbolizează unirea tuturor provinciilor cu patriamumă, va rămâne neştearsă nu numai în mintea noastră, care am fost părtaşii durerilor, dar şi ai triumfului final, ci în sufletul tuturor generaţiilor viitoare.

Sărbătorirea delegaţilor adunării naţionale dela Alba Iulia în Bucureşti

Câteva zile după proclamarea unirei Transilvaniei cu vechiul regat român, delegaţii istoricei adunări naţionale dela Alba-Iulia au sosit în Capitală. Ei au fost primiţi cu entusiasm de populaţia Capitalei şi un banchet a fost oferit de societatea „Carpaţii", de sub preşedinţia cunoscutului luptător naţionalist d. Ion Tetzu, în onoarea lor, la care au luat parte S. S. dr. Miron Cristea, pe-atunci episcop de Caransebeş, actualul Patriarh şi preşedinte al consiliului, episcopul Hossu, d-nii Iuliu Maniu, Al. Vaida-Voevod, regretaţii dispăruţi Vasile Goldiş şi generalul Mosoiu, d-nii Mihai Popovici, Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul" şi numeroşi reprezentanţi ai asociaţiilor naţionaliste şi culturale.

In cuvântarea sa, preşedintele soc. „Carpaţii" d. Ion Tetzu, a spus că: după 40 de ani dela înfiinţarea sa, membrii soc. Carpaţii şi toţi românii au fericirea să vadă împlinindu-se visul lor: unirea tuturor Românilor.

„Am înfiinţat societatea noastră în ziua de 24 Ianuarie 1882 şi noi pentru prima oară am consacrat această zi de sărbătoare naţională a unirei principatelor, în nădejdea desigur, de a o vedea ridicată la rangul de zi a unirii tuturor Românilor.

Din sânul societăţei noastre, s'a desprins mai târziu o grupă de intelectuali patrioţi, cari au înfiinţat „Liga pentru unitatea culturală" a tuturor Românilor.

A fost nevoit acest embrion al societăţei „Carpaţii" să-şi lepede nuanţa iredentistă şi să îmbrace haina culturală pentru a putea lucra mai nestingherit şi fără a turbura armonia diplopatică dintre state. Din acel moment societatea „Carpaţii" a luat un caracter tot mai pronunţat iredentist şi în jurul ei au rămas acei oameni cari prin cariera lor erau mai independenţi — în cea mai mare parte comercianţi şi mai mulţi distinşi ziarişti, cari au fost totdeauna de un sprijin nepreţuit — şi aceştia au dus astfel propaganda şi lupta fără scrupul faţă de relaţiile internaţionale.

Noi, aceşti veterani iredentişti, extaziaţi de măreţia clipelor ce trăim, vă zicem: Bine aţi venit, mândri vestitori ai zilei celei mari! Străluciţi soli din Alba-Iulia, fiţi bine veniţi în Capitala României Mari!".

Cum s'a pregătit marele act istoric al unirii Transilvaniei cu România

Cele dintâi manifestaţii şi acte. — Proclamaţia din Rusia a Corpului voluntarilor români din Transilvania. — Consiliul unităţii naţionale dela Paris. — Declaraţia românilor emigraţi din Austro-Ungaria, dela Iaşi. — Comitetele naţionale dela Oradea şi Arad. — Declaraţia d-lui Al. Vaida din Camera maghiară

Incă din primăvara anului 1917 s'a produs cea dintâi manifestare în cursul războiului mondial, din partea corpului voluntarilor români din Transilvania, constituit la Kiew, din foştii prizonieri din Rusia, pentru „încorporarea" Transilvaniei la România şi constituirea unui „singur stat naţional român".

In proclamaţia dată în ziua de 16 Aprilie 1917, la Darniţa, de conducătorii şi membrii acestui corp, s'a făcut cunoscut, în termenii următori, voinţa de unire:

„Astăzi, când noi, Românii, ca şi celelalte neamuri subjugate, ne-am convins definitiv că, nouă Românilor, nu mai ne este posibilă existenţa în cadrele statului austro-ungar; noi, care în limbă, în cultură, în structură socială şi în întreaga noastră fiinţă etnică şi politică formăm un trup unic şi nedespărţit cu toate celelalte părţi constitutive ale Naţiunei Române, cerem cu voinţă nestrămutată încorporarea noastră la România liberă, pentru a forma împreună cu Ea, un singur stat naţional românesc, pe care îl vom zidi pe bazele celor mai înaintate democraţii. Pentru acest ideal ne punem în cumpănă tot ce avem, viaţa şi averea noastră, femeile şi copiii noştri, viaţa şi fericirea urmaşilor noştri. Şi nu ne vom opri, până ce nu vom învinge, ori vom pieri.

„Sângele nostru nu se va vărsa în zadar. Credem ferm, că între viitoarele state fericite, naţionale şi democratice, VA FI ŞI ROMANIA TUTUROR ROMANILOR!"

Această proclamaţie a fost semnată de 250 de ofiţeri în frunte cu dr. Victor Deleu, Ion Vescan şi Vasile Chiroiu şi de 250 de soldaţi delegaţi ai celor câteva mii de voluntari români.

Cum însă, era nevoe de un organ special constituit, ale cărui hotăriri în această chestiune importantă, să angajeze şi populaţia românească din monarhia austro-ungară, se plănuise pe la sfârşitul lunei Decembrie 1917, într'o consfătuire ţinută la Kiew şi la care a participat, pe lângă reprezentanţii corpului de voluntari (d-nii Sever Bocu, F. Dobos, Gh. Pop ş. a.) şi d. Al. Lapedatu, să se obţină aderarea şi celorlalţi fruntaşi ardeleni şi bucovineni, refugiaţi în Odessa. In acest scop s'a ţinut o consfătuire, la Odessa; iar în ziua de 2 Ianuarie 1918 s'a constituit un comitet al Românilor refugiaţi din Austro-Ungaria, care să reprezinte poporul român din Austro-Ungaria în „Alianţa naţionalităţilor" din Kiew de sub preşedinţia prof. Th. Massaryk, mai târziu preşedintele republicei cehoslovace. Din acest comitet au făcut parte: dr. I. Meţianu, dr. G. Baiulescu, Octavian Goga, dr. I. Nistor, Al. Lapedatu, dr. Onisifor Ghibu, dr. Victor Deleu, dr. M. Popovici, Sever Bocu şi Octavian Tăslăuanu.

După câteva zile, o delegaţie a acestui comitet a sosit în Iaşi şi a cerut sprijinul guvernului Brătianu în acţiunea ce avea să o întreprindă în acord cu reprezentanţii celorlalte naţionalităţi din Austro-Ungaria din Alianţa naţionalităţilor ce avea sediul la Kiew. In vara anului 1917 voluntarii români din regiunea Kiewului au venit în Moldova.

CONSILIUL NAŢIONAL ROMAN DIN PARIS

La Paris, colonia românească a convocat o adunare generala în ziua de 6 Septembrie 1918, în care s'a hotărît constituirea unui sfat naţional destinat să apere pe lângă guvernele aliate şi în faţa opiniei publice mondiale drepturile poporului românesc. La aceasta adunare, reprezentantul Românilor ardeleni, dr. Vasile Lucaci a declarat:

„Trebue să mergem înainte şi să afirmăm cu forţă drepturile şi aspiraţiile noastre naţionale până în ziua când ele vor fi înfăptuite.

Această „unire sfântă" ne va da energia necesară ca să ducem lupta. Ea este garanţia sigură a realizării unităţii tuturor Românilor într'un stat naţional: ROMANIA MARE".

S'a constituit apoi *Consiliul unităţei naţionale române* sub preşedinţia lui Take Ionescu, având ca vice-preşedinţi şi membri în comitet pe dr. V. Lucaciu, Octavian Goga, dr. C. Angelescu, dr. Toma Ionescu, Paul Brătăşanu, prof. Gh. Mironescu, Toma Stelian, Lalescu, Vuia, I. Th. Florescu, care a fost recunoscut de către guvernele Franţei, Marei Britanii, Italiei, Statele-Unite ale Americei de Nord, Belgiei şi de comitetul iugoslav, constituit în Capitala Franţei sub preşedinţia d-rului Ante Trumbici.

DECLARAŢIA ROMANILOR EMIGRAŢI DIN AUSTRO-UNGARIA FACUTA LA IAŞI

In adunarea Românilor emigraţi din Austro-Ungaria, care s'a ţinut la Iaşi în ziua de 6 Octombrie 1918, s'a formulat declaraţia următoare:

„Românii ardeleni şi bucovineni, aflători pe teritoriul Regatului român, în numele nostru şi al fraţilor subjugaţi de acasă, a căror conştiinţă e siluită şi deci în imposibilitate de a se manifesta liber, declarăm cele ce urmează:

1. Cerem să fim liberaţi de sub jugul Monarhiei austro-ungare şi suntem hotăriţi să luptăm, prin toate mijloacele şi pe toate căile, ca întreg neamul românesc să fie constituit într'un singur stat naţional şi liber, sub domnia Dinastiei române.

2. Nu recunoaştem Monarhiei austro-ungare dreptul de a se ocupa de soarta Românilor din Ardeal şi Bucovina, deoarece veacuri dearândul, ne-a ţinut în cea mai ruşinoasă robie.

Toate încercările de federalizare ale Casei de Habsburg sunt gesturi disperate ale unei împărăţii osândite să se descompună şi să piară.

Soarta Românilor din Austro-Ungaria s'a hotărît prin războiul Regatului român şi prin voinţa liberă a întregului popor românesc şi o va consfinţi Congresul de pace generală la care vor lua parte şi reprezentanţii oficiali ai României eliberatoare.

3. Cerem ca întreg teritoriul din Monarhia habsburgică revendicat de Statul român, recunoscut şi garantat prin tratatele de alianţă încheiat de România cu puterile Înţelegerii, să fie liberat şi unit cu patria mamă.

4. Toate declaraţiile Românilor din Ardeal şi Bucovina ce s'ar face împotriva acestor aspiraţiuni naţionale, le considerăm ca stoarse cu forţa de autorităţile duşmane şi aceste declaraţiuni nu vor putea induce în eroare opinia lumii, care a proclamat principiile de dreptate şi de libertate pentru toate neamurile asuprite.

Iaşi, 6 Octombrie 1918.

Comitetul Naţional al Românilor emigraţi din Austro-Ungaria.

Preşedinte: AL. LAPEDATU

Secretar: OCT. C. TASLAUANU

Declaraţia aceasta a fost prezintată regelui Ferdinand de prof. G. Murgoci, guvernului Brătianu de Victor Deleu şi aliaţilor prin contele de Saint Aulaire, ministrul Franţei.

ACŢIUNEA ROMANILOR DIN TRANSILVANIA

Fruntaşii Românilor din Transilvania, s'au întrunit la Oradea, în casa lui Lazăr Aurel, în ziua de 12 Octombrie 1918 şi au format un comitet naţional, la început restrâns, în care s'a hotărît ca pe temeiul dreptului firesc al liberei determinări, naţiunea română din Ardeal şi Ungaria nu mai recunoaşte îndreptăţit Parlamentul din Budapesta şi guvernul maghiar să dispună de destinele sale, urmând ca prin propria şi libera sa voinţă şi prin organul unei Adunări naţionale să valorifice drepturile sale nestrămutate şi inalienabile. Au făcut parte din acest comitet: Alexandru Vaida Voevod, Ştefan Cicio Pop, Vasile Goldiş, Teodor Mihali, Aurel Vlad, Aurel Lazăr, Ion Suciu, Ciordaş, membri ai comitetului executiv ai partidului naţional şi Sever Dan, Gh. Popovici şi Gh. Crişan.

In aceiaş epocă din iniţiativa d-lui Iuliu Maniu, au fost convocaţi la Viena conducătorii unităţilor militare româneşti în vederea organizării rezistenţei româneşti în Ardeal.

In urma acestei hotăriri, în şedinţa Camerei ungare dela 18 Octombrie acelaş an, deputatul Al. Vaida-Voevod a cetit o importantă declaraţie în care s'a făcut cunoscut următoarele:

„Comitetul executiv al partidului naţional român din Ardeal şi Ungaria, ca organ politic al naţiunii române din Ardeal şi Ungaria constată că urmările războiului îndreptăţesc pretenţiunile de veacuri ale naţiunei române la deplina libertate naţională. Pe temeiul dreptului firesc că fiecare naţiune poate dispune şi hotări singură şi liber de soarta ei, — un drept care este acum recunoscut şi de către guvernul ungar prin propunerea de armistiţiu a monarhiei — naţiunea română din Ungaria şi Ardeal, doreşte acum să facă uz de acest drept şi reclamă în consecinţă şi pentru ea, dreptul ca liberă de orice înrâurire străină să hotărască singură aşezarea ei printre naţiunile libere, precum şi stabilirea legăturilor de coordonare a ei cu celelalte naţiuni libere. Organul naţional al naţiunii libere din Ungaria şi Ardeal nu recunoaşte îndreptăţirea acestui Parlament şi acestui guvern să se considere ca reprezentanţi ai naţiunei române, ca să poată reprezenta la Congresul general de pace interesele naţiunei române din Ungaria şi Ardeal — căci, apărarea intereselor ei, naţiunea română o poate încredinţa numai acelor factori designaţi de propria ei adunare naţională".

Ungurii au încercat să atragă pe Românii într'o cursă, — oferind mai întâi ministerul naţionalităţilor lui Ştefan Cicio Pop, în cabinetul lui Wekerle şi apoi prin tratativele dela Arad, pornite din iniţiativa lui Oscar Jaszi, ministrul naţionalităţilor în cabinetul prezidat de contele Karoly cu delegaţii Românilor, dar aceştia au refuzat categoric ca să reangajeze discuţiuni, nerecunoscând nici un drept guvernului maghiar ca să decidă de soarta naţionalităţii lor şi considerându-se despărţiti definitiv şi pentru totdeauna de Ungaria şi de monarhia dualistă habsburgică.

In acel timp, prin nota dela 27 Octombrie 1918, semnată de contele Andrassy, Austro-Ungaria s'a arătat dispusă să accepte condiţiile de pace, formulate de Wilson, în ce priveşte recunoaşterea drepturilor Cehoslovacilor şi Iugoslavilor, *fără să recunoască însă şi drepturile Românilor.*

In aceeaş zi consiliul naţional român din Arad sub conducerea lui Ştefan Ciclo Pop a luat măsuri ca să constitue consilii şi gărzi naţionale în toate centrele din Transilvania, Banat şi Maramureş.

„UNIREA" PROCLAMATA LA CELIABINSK, IN SIBERIA!

In ziua de 29 Octombrie 1918 mii de voluntari români, aflaţi în Siberia, s'au întrunit la Celiabinsk, unde se afla garnizoana corpului lor, sub preşedinţia d-lui Victor Niţescu şi au proclamat unirea pentru totdeauna a Transilvaniei şi Banatului cu regatul României, drept răspuns la manifestul ce-l adresase împăratul Carol al Austro-Ungariei, popoarelor sale subjugate.

Comitetul naţional al voluntarilor a adresat Regelui Ferdinand I, la Iaşi, următoarea telegramă:

„Miile de voluntari din Rusia, originari din Austro-Ungaria, organizaţi într'un puternic corp de voluntari, au aclamat pe M. V. de Rege al tuturor Românilor. El sunt gata şi aşteaptă ordinele M. Voastre. La 29 Octombrie, ei au proclamat desfacerea pământurilor româneşti de Austro-Ungaria şi alipirea lor la România şi acum aşteaptă împreună cu viteji lor fraţi din Regat, să încoroneze pe M. Voastră, cât mai curând, la Alba Iulia.

Corpul voluntarilor români şi comitetul naţional român din Rusia, depun omagiile lor în faţa M. Voastre cu prilejul continuării războiului din partea României. Românii subjugaţi din Transilvania, Banat, Crişana, Maramureş, Sătmar, Bihor şi Bucovina, sunt mândri de a fi de-aci înainte supuşii credincioşi ai M. V.; iar voluntarii români din Rusia, urmărind cu încredere şi entuziasm înaintarea fraţilor lor de sânge şi de arme în adâncul moşiei strămoşeşti, aşteaptă nerăbdători ordinele M. Voastre".

O altă telegramă a fost adresată preşedintelui Statelor-Unite, Wilson, în care i s'a adus la cunoştinţă hotărirea luată de Românii din Transilvania de a se uni cu patria lor mamă.

La 10 Noembrie consiliul naţional român a adus la cunoştinţa guvernului maghiar, că pe baza dreptului de liberă dispoziţie a luat exerciţiul guvernământului în teritoriul Ardealului şi în celelalte ţinuturi locuite de români.

La 3 Noembrie 1918, comitatele din Transilvania s'au separat de Ungaria; iar guvernul ungar, prezidat de Karolyi, a recunoscut independenţa Transilvaniei şi a celorlalte teritorii locuite de români.

După câtva timp, cu prilejul negocierilor de pace, delegaţia ungară dela Paris, contestând această recunoaştere, s'a cerut comitetului naţional român precizări în această privinţă, care au şi fost date, după cum se dovedeşte prin raportul locot.-colonel Vix, şeful misiunei militare aliate, înaintat comisiunii ministeriale a armistiţiului.

CLIPE TRĂITE

de IONESCU-VION

Când a răbufnit în aerul cenuşiu al toamnei din 1918, vestea încheerii armistiţiului; când în România martiră unde lacrimile şi suferinţele luptau cu îndărătnicia speranţelor, a pătruns ecoul trâmbiţei ce anunţa victoria aliaţilor de care era legată soarta năzuinţelor noastre, — sufletele tuturor românilor au tresărit pline de cea mai nobilă şi mai sfântă bucurie.

Au încetat într'o clipă durerile pricinuite de grozăviile războiului, dar nu pentru că se anunţa încetarea ostilităţilor, ci pentru că victoria obţinută aducea cu sine realizarea visului milenar: unirea tuturor românilor.

Din văile Crişului până la Cetatea-Albă, de sus dela Hotin până în malul Dunărei şi până în sudul Dobrogei, băuind vestea s'a dus pe aripele vântului şi o viaţă nouă se anunţa obiditului popor român.

Sacrificiul celor ce-şi dăduseră viaţa pe câmpiile de luptă era în sfârşit încoronat de izbânda finală, sângele românesc care stropise holdele pentru cea mai generoasă dintre acţiunile cu care un popor se poate lăuda, căpăta satisfacţia de a nu se fi irosit zadarnic. Am obţinut unirea şi de aci înainte noi toţi românii într'un gând vom merge mână în mână sub drapelul patriei unice.

Douăzeci de ani au trecut şi totuşi retrăim par'că ar fi fost petrecute eri clipele mărete, pe cari mai viu, mai sugestiv decât noi cronicarii de atunci, le zugrăvea mult regretata Regina Maria în memoriile ei, în capitolul referitor la prima manifestare a Unirii la Bucureşti: sosirea în Capitală a Suveranilor:

„A fost cu adevărat o triumfătoare reintrare în Capitala noastra. Oraşul înebunise de tot. Aveai impresia că până şi casele şi pietrele drumului strigau urale împreună cu mulţimea.

Peste tot steaguri fâlfâiau la ferestre, pe acoperişuri, la felinare şi steguleţe în mâna fiecărui copil.

Era o simfonie ameţitoare de roşu, galben şi albastru.

„Bucureştii cunoscuseră toate grozăviile ocupaţiei sub apăsarea unor asupritori nemiloşi cari împilaseră poporul cu o grea tiranie. Nu mai era omul stăpân pe sufletul său, românul nostru galben la faţă, cu capul plecat, trebuie să se supună soartei lui. Niciun glas nu îndrăsnea să se ridice deasupra şoaptei, nimeni nu mai avea dreptul să umble slobod după treburile sale, afară de cei cari intraseră la învoială cu dusmanul; cei credincioşi trăiseră clipe grele".

Douăzeci de ani au trecut. Mult pentru o existenţă umană, foarte puţin pentru istoria unui popor unde opera de reconstrucţie, de consolidare a unirii, de unificare, poate întâmpina unele dificultăţi, poate înregistra unele lipsuri, unele nedreptăţi ori aparenţe de părtinire a unora în dauna altora.

Chiar îndreptăţite de ar fi unele plângeri locale, ele nu trebue şi nu pot atinge ideia sfântă a Unirii pentru care s'au jertfit sute de mii de vieţi...

Că în cursul istoriei aceste mărunte necazuri locale, nedreptăţi ori împilări chiar, nu pot abate un popor din calea firească a evoluţiei normale spre totală şi definitivă sudură sufletească între toţi românii, ne-o dovedesc minunatele pagini ale unui luminat şi documentat cercetător istoric, d. Const. Gane, unde sunt descrise agitaţiile unora din moldovenii din Iaşi, cari la 1866 vroiau pur şi simplu să anuleze actul Unirii Principatelor pe motivul că Iaşii ajunsese după Unire în stare de inferioritate faţă de Bucureşti!

Declaraţiile, discursurile, întrunirile, manifestaţiile şi chiar ciocnirile serioase de atunci, par azi fără însemnătate, pentru că ele se izbeau şi se vor izbi totdeauna de acea neclintită conştiinţă a masselor populare, de acea credinţă în necesitatea unirii, în necesitatea solidarităţii naţionale care ne determină să fim umăr la umăr când s'ar ivi pericolul destrămării. Noi am luptat continuu în aceste două decenii pentru a înlătura nedreptăţile ce s'ar comite în orice colţ al ţării şi am combătut spiritul regionalist de dincolo ori de dincoace de Carpaţi.

Slăbiciunile şi scăderile conducătorilor vremelnici, nu pot fi socotite decât omeneşti păcate, de cari răspunzători sunt îndivizii aparte, dar cari nu întunecă ideea indistructibilă a Unirii.

Căci, pe deasupra tuturor certurilor interne şi a dezbinărilor ce pot exista pe chestiuni de metodă, toţi stăm strâns uniţi în jurul celui mai mare act din istoria României moderne, zid al ţării reîntregite ce sintetizează nu numai materia, ci viaţa însăşi a neamului românesc.